

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A tél réme.

Még nyílnak a völgyben a kertí virágok, még zöldel a hársfa az ablak előtt, de látod amottan az őszi világot? Az őszi világ előjele ebben az esetben nem a hegyormon jelentkező hólepel, hanem a gyakori sűrűn jelentkező rablótámadás. Statisztikai kimutatások alapján tudjuk, hogy őszi közeledtével a gyilkosságok, rablások, tolvajlások s egyáltalában a vagyon- és emberélet ellen elkövetett vétségek szaporodni szoktak s a tél zordságának növekedésével szintén növekednek. Tömerdek előjel bizonyítja, hogy a télen nagy nyomor lesz, az pedig, hogy a nyomor növekedése egyenes arányban áll a büntettek számának növekedésével, az oly nyilvánvaló, hogy statisztikai táblázatok nélkül is látjuk. Nagyon valószínű tehát, hogy a rendőrségnek ezen a télen sok dolga lesz. A riporterek izgalmas esetek amerikai részletezésében fognak kéjelegni. Lesz gyilkosság, rablógyilkosság, rablás, lopás quantum satis. S a képes napilapok első oldalain levágott emberfejek és felhasított gyomrok fognak ékeskedni. Egyszóval érdekes tél lesz.

Nem tartom fölöslegesnek a társadalmat a bünesetek eme törvényszerűen bekövetkezendő szaporodására figyelmeztetni.

Hallottam arról elég sopánkodást, hogy a szegény nép mennyit fog éhezni a télen, mivel megdrágult a kenyér, a hus, minden. Hogy azonban a szegény nép nem fog ennél megállani, hanem ki fogja sarszítani magából a nyomor virágait, a büntetteket, ezt még nem hallottam emlegetni. Már pedig a polgárság önzését is érdekelheti ez a veszedelem. Mert amíg a nép csak nyomorog, addig napirendre lehet

térni a baj fölött néhány könyvel, de ha el kezd cselekedni, akkor már a jómóduaknak is meggyűlik a baja.

Nem azt akarom mondani, hogy tömeges zavargások, fosztogatások s más eféle foradalmoszerű zavarok lesznek. Csak azt ismétlem, hogy a bünesetek szaporodni fognak. Ez azonban bizonyos. Épp azért, ha már a baj mély gazdasági okait nem tüntethetjük és tüntethetjük el, igyekezzünk legalább azok megnyilatkozásait lehetőleg gyériteni. Ez pedig két módon lehetséges: a rendőrség éberségének, működési készségének fokozásával s a jótékony-sági intézmények emelése által. Különösen az utóbbiakra vár most, a nyomor telének küszöbén és egész addig, míg egy remélhetőleg szerencsésebb gazdasági év legalább normálissá sülyeszti a kereseti s megélhetési viszonyokat, nagy munka. Ez azonban megkívánja, hogy maga a társadalom, a nyomorgó társadalom aránylagos jómóduai néhány karéjt odavessenek a saját kenyerekből az egész nyomorultak asztalára. A tél réme fenyeget. Mint a mocsár-ból a láz, úgy születik a nyomorból a bűn. Ha már nem is jószívből, de egyszerű, önző társadalom egészségügyi szempontból segítsünk a nyomorgókon.

A főispán-változás.

Bezerédy István, az új főispán ma délelőtt vette át a főispáni hivatal *Schmausz* Endétől. A hivatalos szertartást tanúk nélkül végezték. Így követeli a tekintélyek misztériuma, nehogy a szertartás ridegsége befolyásolja az érzelmeket, melyeket a tekintélyek változása kelt a közvéleményben.

A hivatal átvételével az új főispán megkezdte működését.

A főispán és a tanács.

A hivatal átvétele után a tanács tisztelgése következett, mintegy az együttműködés szükségességét jelezve.

Biró Károly dr. polgármester, *Vojnich* Máté h. polgármester, *Lyubibratics* Kelemen, *Bólics* József dr. *Antunovics* Andor, *Dembitz* Lajos dr. főügyész, *Frankl* István ifj. főmérnök, *Kertész* Sándor dr. főorvos, *Szalay* Mátvás főkapitány, *Dulich* Jenő és *Joo* Aurél dr. főjegyzők, *Hegedüs* Aladár bajai polgármester az új főispán lakásán tisztelegtek. Így az együttműködés feltétele a kölcsönös közvetlenség is mintegy kifejezésre jutott.

Biró Károly polgármester néhány szóval fejezte ki a tanács üdvözlését, mire *Bezerédy* István főispán megköszönve az üdvözlést, a tanács tagjait bemutatta családjának. Ezzel a tisztelgés hivatalos ridegségét teljesen elvesztette, s azt a színezetet nyerte, mely bizalmat kelt ugy a tisztelgőkben, mint abban, akinek a megtiszteltetés osztályrészül jutott. A kölcsönös megnyilatkozások szintébbek lettek, mintegy az együttműködés sikerének biztosítása képen.

A tisztelgőket a főispán ebédre is magánál marasztalta. Az ebéd végén aztán megkezdődött az az eszmecsere, melynek folyamán a főispán szeretetre méltóságával jelezte álláspontját, a viszonyt, melyet a város közéletének vezetőivel fenntartani óhaj, s a jövő munkaprogramját. Mindezt általános körvonalakban, de markansul és úgy, hogy saját óhajait a köz feltétlenül szükséges követelményeinek tudta feltüntetni.

Biró Károly dr. polgármester az asztalbontás után poharát emelte a főispánra, biztosítva őt arról, hogy a tanács mindig kész arra az együttműködésre, melyet minden siker feltételez.

Bezerédy István a közvetlenség egyszerűségével és biztonságával felelt a polgármester felköszöntőjére. Feltétlen bizalmát fejezte ki *Biró* Károly dr. működése iránt, akinek

személye, tudása, képessége, akarata garanciát nyújt a városi háztartás realis vezetéséért. A háztartás realis vezetése a biztos fejlődés feltétele. Ő azonban a maga személyét illetőleg tékozolni is szeretne. Azt amit a realis háztartás megtakarít, amennyiben a megtakarítás meghaladja azt a mérvet, melyen túl a takarékos-ság fölöslegessé válik úgy ő ezt a megtakarítást a város szépítésére egészségügyének fejlesztésére, ide értve Palics kiépítését is, szeretné föltétlenül fordítani. Ez nem is annyira pazarlás, mint inkább tőkebefektetés, melynek kamatait a jövő nemzedék élvezi. Ez a rationális pazarlás.

Igy fejtegette még tovább azt, amit szeretne megvalósítani, de politizálás nélkül. Erről egyetlen szó sem esett.

A legjobb hangulatban bucsuztak az új főispántól a tisztviselők, akikhez az ebéd után még *Vojnich* Simon és fia csatlakoztak.

Az installáció.

A főispán hivatalos installációja Szabadkán f. hó 29-én, Baján f. hó 31-én lesz.

A bucsu.

Schmausz Endrétől még ma is bucsuztak a szabadkaiak, tanusítva azt a szeretetet, mely a főispánt körülvette. Ma *Schmausz* Endre lakásán tisztelegtek: a szerb hitközség, a szerb nőegylet, *Szinger* Bernát dr. és *Kutna* Mór főrabbi, a tanítónő-képző intézet tanári kara.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Saját tudósítónktól. —
Budapest, 1904. okt. 12-én

Tisza István gróf kormányelnök az ülés előtt bejegyezte indítványát, hogy a Ház a házszabályok revidálására bizottságot küldjön ki. Ez az ülés előtt történt. A kormányelnök ezután a folyósóra ment és párthivei közé vegyült. Az ellenzéki oldalon is elterjedt a hír, hogy az indítványt a kormányelnök már bejegyezte, de nagyobb mozgalmat a dolog nem keltett, mert hisz ezt a szándékát *Tisza* István gróf már tegnap megemlítette a szabadelvűpártban.

LEVÉLPAPIROK

NÉVJEGYEK

FALRAGASZOK

MEGHIVÓK

LEVÉLBORITÉKOK

Jutányos árban
csinos kivitelben
készíti

Kladek és Hamburger könyvnyomdája

Szabadkán
Batthyány-utca
3. szám.

BÁLI JEGYEK

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

BÁLI MEGHIVÓK

Eközben *Csernoch* János kanonok érkezett meg. Minden oldalról gratuláltak a rozsnói püspökséghez.

* — *Egy betű sem igaz belőle* — jelentette ki *Csernoch* János. — *Talán el sem fogadnám.*

— *En igen* — jegyezte meg *Thaly* Ferenc — *bár reformatus vagyok.* Általános derűtség támadt ezen.

Pont tizenegyedfél óra volt, a mikor az ülést megnyitották.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Hertelendi László felolvassa az indítványkönyvet:

Tisza István gróf indítványt jegyzett be a házszabályok módosításának előkészítése céljából bizottság alakítása tárgyában.

— *Halljuk az indítványt!* — követeli az ellenzék.

Rákosi Viktor jegyző felolvassa: Indítvány. Határozza el a Ház, hogy egy huszonegy tagból álló bizottságot választ a házszabályok módosítására vonatkozó javaslat kidolgozására.

Elnök: A megokolás napirendre tűzése iránt a Ház annak idején határoz.

A napirendre tértek át, a miniszterelnök átiratára a kvótára vonatkozó királyi döntés tárgyában.

Babó Mihály ellene beszél a tárgynak és nem veszi tudomásul a döntésről való jelentést, mert törvénytelen.

Rakovszky István szintén ilyen értelemben tesz rövid nyilatkozatot.

Ugron Gábor szintén nem veheti tudomásul. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf kormányelnök válaszol a kifogásokra. Ha valaki, úgy ő sajnálja leginkább a kényszerhelyzetet. De hogy ilyen kényszerhelyzet támadt, annak nem mi vagyunk okai. Már az is szomorú, hogy ilyen kérdésben a felséges király döntéséhez kell folyamodnunk. De törvénytelenesség ebben nincs. Nézzük a törvényt, amely azt mondja, hogy ha megegyezés nem jönne létre, akkor a király dönt. Mi teljes bizonyossággal tudjuk, hogy Ausztriával megállapodásra nem jutunk, cselekedtünk tehát úgy, ahogy a törvény előírja. Ami Ausztriában történt, az az osztrák alkotmány határain belül történt. Semmi kifogást mi erre nem tehetünk. A durva hangot pedig, amelyet egy velünk barátságban lévő elemmel szemben itt használtak, visszautasítja. És csodálja, hogy éppen azok támadják az osztrák alkotmányt, akik idehaza az obstrukció intézményében palládiumot látnak. (Nagy tetszés a jobb oldalon.)

A Ház a jelentést tudomásul vette.

A löbbi jelentések tudomásul vételével *elnök* a holnapi napra tesz előterjesztést. Holnap ne tartson a Ház ülést, péntekre pedig az olasz provizóriumot tüzzék napirendre.

A Ház ilyen értelemben határoz.

Délben szünet következett, amely után az interpellációkra tértek át.

Bethlen Balázs gróf a földmivelés-

ügyi miniszterhez intéz kérdést, milyen intézkedést tett a takarmányhiányból származott bajok orvoslására.

Tallán Béla miniszter nyomban válaszolt, a dolog fontosságára tekintettel. Elmondja a kormány intézkedéseit a baj orvoslására, de kijelenti eleve, hogy az akció teljesen befejezve nincs. A késő nyár folyamán azonban a helyzet javult, az esőzések nyomán és a legeltetés is megindulhatott. *Általános takarmány-ínségről szó nincs és nem is lehet.*

— A kormánytanács határozatából takarmányt, tegerit és burgonyát szerzett be a kormány. A kormány szívesen ad pénzbeli előleget. Ezenkívül, a hol szükség van és a hol nagy a drágaság az állam a munkások számára állami élelmiszer raktárakat kész felállítani, hogy a kizsárolás ellen őket megvédje.

A kormány a méltányosság határain belül mindezeket az intézkedéseket, a melyek a kis gazdák felsegélyezésére még alkalmasak megfogja tenni. Az interpelláló és a Ház a választ tudomásul vette.

Ugron Gábor a kereskedelmi miniszterhez intézett a rákosi kisiklás dolgában interpellációt.

Hieronimi miniszter kijelenti, hogy a megtorló lépéseket megteszi.

Ezzel az ülés véget ért.

Egy főpapunk jótékonyága.

Mayer Béla, bosoni vál. püspök, kalocsai főszékesegyházi kanonok ma egy fejedelmi alapítvánnyal lepte meg a kalocsai egyházmegye tanító-ságát. A tudós főpap, ki országszerte híres az ő kitűnő szónoklatairól és konferencia-beszédeiről, melyeket Kalocsán és Budapesten szokott tartani, már évek hosszú sora óta, mint egyházmegyei főtanfelügyelő különös gondot fordít a tanító-ság hazafias szellemben való vezetésére, de egyszerűs mind anyagi helyzetének javítására.

Élénk feltűnést keltett, mikor néhány év előtt 20 ezer koronás alapítványt tett az elhunyt tanítók árvaainak segélyezésére. Nemes szíve nem elégedett meg ezzel, hanem egész titokban, anélkül, hogy valaki is csak sejtette volna, 80.000 koronát deponált a kalocsai székes káptalannál, hogy annak kamataiból segélyre szoruló tanítókat vagy azok árvaait istápolják.

A fejedelmi adomány híre mégis kiszivárgott valahogy, s csak természetes, hogy a kalocsai egyházmegye tanító-sága közt a legélénkebb örömet kelté. Mikor azután egy küldöttség megköszönte a főpap nemes áldozatkészségét, Mayer püspök azt felelte, hogy ő evvel a legutóbb ajándékozott összeggel sem elégszik meg, hanem halála esetén mindenét a tanító-ságra hagyja.

Valóban jól esik irnunk a katolikus egyház e nemesszívü főpapjának magasztos tetteről. Mikor az egyházi vagyont ily pazar bőkezű-

séggel látjuk a kultura oltárára hullani, akkor csak szánakozni tudunk azokon a keserü lelkeken, kik az egyházi vagyont szekularizálni akarják. Másrészt Mayer püspök e ténye fényes példa arra, hogy a kulturáért semmi áldozattól sem szabad visszariadni, mert az százszoros kamatját hozza meg és pedig a nemzet javára.

BAJAI HIREK.

(Saját tudósítónktól.)

Baja, okt. 12.

— **Az új főispán bajai installációja.** Városszerte — írja levelezőnk — most az új főispán érájához fűzött szép remények képezik közbeszéd tárgyát. Baja város kulturális és gazdasági fölvirágoztatását füzi rezsímjéhez mindenki, mert a tiszta liberalizmus jegyében akcióba lépő és a szabadelvü kormány szemében erkölcsi súlylyal bíró Bezeredy István bizonyára képes lesz e város évtizedes óhajait diadalra vinni. Hódoló szeretettel fogadják ezért a bajaiak, kik e hó végére tervezik ünnepélyes installációját.

— **Schmausz Endre érdemei.** Egyik hazafias erdélyi törvényhatóság nemrég életnagyságban festette meg főispánját ilyenformán dokumentálva örök háláját érdemeiért. A bajai törvényhatóság — hír szerint — szűkebb keretben fogja bárleróni háláját a távozott kulturfőispán iránt, de époly ragaszkodással örökíti meg érdemeit a közgyűlési jegyzőkönyvben, mely Schmausz Endrével átiratban közölni fog.

— **A súlyosan beteg bajai közjegyző,** Bodrogi Gyula, ki hetekkel ezelőtt operációnak vetette alá magát, már sokkal jobban van és pár nap múlva elhagyhatja az ágyat.

— **A bajai pótvásár-engedély visszavonása.** Pár nappal ezelőtt közöltük, hogy a miniszter f. hó 16. és 17. napjaira pótvásárt engedélyezett a bajaiaknak, mert a mult hónapban a szokásos országos vásár a rossz időjárás miatt megtartható nem volt. A bajai kereskedők és iparosok nagyban készültek már a rendszerint legforgalmasabb őszi vásárra, mikor váratlanul híre szállt, hogy a miniszter a pótvásári engedélyt visszavonta. A vasárnapi pótvásár csakugyan elmaradt azon okból, mert a bajai járáshoz tartozó közeli Baracska nagyközség ugyanakkor tartja rendszerinti őszi országos vásárját. Ellenzéki kereskedőink és iparosaink megint a politika új-ját vélik látni e törvényes alapon nyugvó kormányintézkedésen és ezért — hír szerint — a legközelebb Amerikából hazaérkező Rajk Aladár függetlenségi képviselő az országgyűlésben interpellálni fog.

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Október 16. A szabadkai famunkások szakcsoportjának szüreti mulatsága a Szarvas féle vendéglőben.

November 6. és 20. Agarászversenyek. **Országos vásár.** Ujvidék, október 29, 30, 31-én országos vásár.

— **Személyi hír.** *Schmausz* Endre volt főispán és *Bezeredy* István főispán holnap reggel Apatinba utaznak tegnap elhunyt

rokonuknak, *Rátay* Tivadar gyógyszerésznek temetésére.

— **Az üzletvezetőség.** Küldöttség utazik föl holnap este *Biró* Károly dr. polgármester vezetésével a fővárosba, hogy átadja a kormány-nak azt a memorandumot, amelyben Szabadkára üzletvezetőséget kér. A küldöttség tagjai: *Vojnich* Sándor, és *Mukics* Simon országgyűlési képviselők, *Purgl* Sándor dr. és *Gyelmis* Gerő dr.

— **Az új főispáni titkár.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök dr. *Petrovics* Elek miniszteri fogalmazót miniszteri segédtitkárrá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálatlétélre Szabadka sz. kir. és Baja th. városok főispánja mellé kirendelte.

— **Tiszteletbeli kinevezések.** *Latinovics* Pál főispán a legutóbb tartott megyei közgyűlésen dr. *Schwarz* Henrik ügyvéd zsalylai, dr. *Poór* Béla ügyvéd zombori, dr. *Kovácsich* József ügyvéd bácsalmási, dr. *Vermes* Jenő ügyvéd palánkai, dr. *Abonyi* Lipót ügyvéd titeli lakókat tiszteletbeli ügyészekké, — dr. *Longauer* Lajos apatinai községi orvost tiszteletbeli járásorvossá nevezte ki.

— **Helyettesítés.** *Kemény* Hermann városi állatorvos, kit Ómorovicán községi állatorvossá választottak meg, állásáról leköszönt, minél fogva a távollevő *Hutya* Kálmán vágóhídi állatorvos helyettesítésével a polgármester a szabadságidő leteltéig *Mukics* Aladár v. állatorvost bízta meg.

— **Kitüntetett kiállítók.** Az országos gyümölcskiállítás és vásáron kiállított termékek jutalmazása felől tegnap délután döntött Budapesten a kiállítás zsürije. A bács megyei kiállítók közül gróf *Teleky* Józsefné (Bácsalmás) állami aranyérmét, *Bosnyák* János (Bezdán) és *Bednár* Károly (Magyarkanizsa) állami ezüstérmét, *Dedákin* László Szabadka egyesületi bronzérmét kaptak.

— **Tüzeset.** *Pertics* János Verucics 523. sz. tanyáján tegnap újfél után 2 órakor a takarmányt felgyújtották. A kár 250—300 korona. A csendőrség a nyomozást megindította.

— **Legényhalál az öttömösi pusztán.** Vasárnap délután az öttömösi pusztán vigan voltak a legények. Ujbor mellett folyt a mulatozás aminek megint csak legényhalál lett a vége. A jókedvű legények ugyanis közrefogták egyik cimborájukat, a 23 éves *Horváth* Jánost és összeszurkálták. A szerencsétlen legény mára virradóra bele is halt sérüléseibe.

— **A bicska működése.** Överbászról írják: *Márc* Jakab asztalos és veje *Plósz* Lajos a községhez közelfekvő szőlőben őrizték a termést, midőn földjükön bitangásban legelő két lovat láttak, melyeket behajtottak udvarukba. Másnap reggel 5 óra tájt beállítanak lakásukra *Milovancev* Izidor és bátyja *Bránkó* s követelték a lovak kiadását. Szóváltás közben előbbi kivette bicskáját s *Márc* három szurást ejtett, midőn a jajveszékülésére kijött veje *Plósz* segítségére sietett s az utóbbit is mellén megszurva nyomban leterítette és elmenekült. *Plósz* azonnal meghalt, *Márc* ellenben halálos sebeivel még szenved, felépüléséhez kevés a remény. *Tettesek* Kulára menekültek, hol az Överbászról — átküldött rendőrök elfogták őket és visszazárolták.

— **Szarvasmarha díjazás Överbászson.** Bács-Bodrogh vármegye gazdasági egyesülete e hó 30-án Överbászson szarvasmarha díjazást rendez.

— **Mentőhírek.** *Ujlaki* János tanulót a VI. körben tegnap este megharapta *Futó* Adám szabadon járó

kutyája. — Geizer József bádigos inas ma délelőtt egyik inastársával összekapott. ki Geizert bicskával hátba szúrta. Mindkét sebesültnek a mentők nyújtották az első segélyt.

Anyakönyvi hírek. Halottak: Pálfi József 61 év, Cselédes Katalin 10 hó, Sztipics Bertalan 1 hó, Kopilovics Lukács 30 év, Balázs Marcell 24 év, Krimptics Antal 2 hó, Bóbics Katalin 2 hó, Vojnics Máté 80 év, Simics Ádám 3 órák, Szabó Albert 14 év, Racsmán Dezső 14 hó. Született 9, 5 fiu, 4 leány. Eljegyzés: Kiss Frigyes Kincses Irmával, Katona István Balázs P. Juliával, Berényi Sándor Harangozó Ilonával, Csokescics István Terényi Máriával.

— **A budapesti** meteorológiai-intézet jelentése. 1904. október 12-én. Lényegtelen hőváltozással változóan felhő idő várható sok helyütt még esővel.

A Rudics ösztöndíjak.

A báró Rudics-féle alapítvány kamataiból évenként felosztandó tanulmányi ösztöndíjak odaitélése végett ma délután ülést tartott a Rudics-ösztöndíj bizottság dr. Biró Károly polgármester elnöklete alatt.

A folyó tanévre a következő folyamodók kaptak ösztöndíjakat:

Főiskolai tanulók: Kozla András és Salamon Viktor 300—300 koronát, Miátov Milorád és Pataki Antal 200—200 koronát, Schutzenberger Alajos, Gáli Géza, Szántó Margit és Winkler Imre 100—100 koronát.

Középiskolai tanulók: Skultéti Ilona és Brcsics Kosztics István 200—200 koronát, Petres Mariska, Budanovics Irén, Braun Andor és Berényi Imre 100—100 koronát, Dózsai Ilona, Toncs Margit, Szudárovics Anna, Handelsmann Ibolya, Piukovits Etelka, Tóth Imre, Winkler József, Budanovics Mária, Weisz Árpád, Wenzel Adrien, Currics Milica és Szkenderovics Márk 50—50 koronát.

Polgári iskolai tanulók: Óvári Emma Pletl János, Pletl József és Kuruc Katalin 40—40 koronát. Prica Milénka, Szalai Etel, Sánta Borbála, Harangozó Mária, Fülöp Ilona, Budanovics Margit, Szárics Teréz, Polyákovics Ilona, Máncics Julia és Markovics Mária 20—20 koronát.

Ezen kívül 30 elemi iskolai tanuló 10—10 és 60 tanuló pedig 5—5 koronát kapott.

A cipészek sztrájkja.

Felkértek a következő nyilatkozat közzlésére:

Nyilatkozat.

A szabadkai vásári mőhelyi cipész munkások mintegy 50-en folyó hó 10-én bérharcba léptek. Mert a mai drága viszonyok mellett 7—8 kor. keresetből lehetetlen megélni. Tehát nem mint egyesek állítják, izgatás és félrevezetés műve a sztrájk. A jelen esetben izgató a gyomor. Követelés: 20% béremelés. Mőhelyek felállítása. 12 órai munkaidő stb. Mivel a folyó hó 6-án beadott követelésre a munkaadók válasza kielégítő nem volt, a munkások kénytelenek voltak a sztrájk fegyveréhez nyulni. A békéltető tárgyalás 13-án d. e. 9 órára van egybehiva. Reméljük, hogy e tárgyalás eredményre fog vezetni, ami igen kívánatos volna, mert mind a két félre igen káros következményekkel járhat.

A munkásokra nem annyira, mert Magyarország — de különösen Szabadka egész munkássága rokonszenvez velük és segíti őket. A nős munkások pénzbeli, a nőtlenek teljes el- látást kapnak.

Bárminemő érleli cikket, burgo- nyát, zsirt, lisztet stb. vagy anyagi támogatást köszönettel fogad és az eddig befolyt adományokért hálás köszönetet mond

a sztrájk-bizottság.

Sztrájkanya: Szarvas vendéglő.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Pétevár, okt. 12.

(Hivatalos.) E hó 5. és 6-ika közötti éjjelen a japánok ismét heves kombinált támadást intéztek Port-Artur ellen. A helyőrség a támadást visszaverte és a japánoktól tiz ostromágyut szedett el.

Tokió, október 12.

Jantai mellett nagy csata folyik. Nyugatról 3, keletről 7 divízió áll harcban. A csatáról semmi közlelbi részlet nem érkezett.

Pétevár, október 12.

(Saját tudósítónktól.) A mandzsuri harctérről csak annyi tudósítás érkezett, hogy Koropatkin folytatta az offenzívát. Mandzsuriában a legszigorubbban kezelik a távirat-cenzurát, nehogy a japánok a hírlapok révén bármi hirt vegyenek az oroszok pozíciójáról és rendelkezéseiről.

TÁVIRATOK.

Az angol flotta Fiumében.

Budapest, okt. 12. Fiuméből táviratozzák: A földközitengeri angol flotta első hadosztálya, mely ötnapi tartózkodásra 15-én Triesztbe érkezik, 26 tól 28-ig Pólát látogatja meg, míg a második e hó 27-én három napra Fiuméba jön. Az angol flotta fogadtatására nagy előkészületek folynak Fiumében, a kormányzó fényes estélyt fog adni.

Tót népbank.

Budapest, okt. 12. Trencsénből írják: Trencsén-Baánban néhány tót nemzetiségi polgár kezdeményezésére tót népbankot alapítanak 60.000 korona alaptőkével. Az alakuló gyűlés okt. 15-én lesz. Ez az első pénzintézet déli Trencsén megyében s ezzel az eddig tisztán maradt baáni járás is a nemzetiségi agitáció színhelye lett.

Nagy bőrgyár bukása.

Budapest, okt. 12. Turóc-Szent-Mártonból írják: Turócmegye egyetlen nagyobb bőrgyára a Plonka-Szirány-Város-féle gyár, mely a Tátra-bank támogatásával a Fránkl-féle bőrgyárat is megvette, megbukott, miután éveken át nagy fizetési nehézségekkel küzdött.

Vasuti baleset a Karszton.

Budapest, okt. 12. Plase állomáson vasárnap tolatás közben az egyik vonattól egy megrakott kocs Meja állomás felé megfutamodott. A hat és fél kilométernyi utat a kocs másfél perc alatt tette meg s így a megfutamodás pillanatában adott villamosjelzés dacára Meja állomás a szükséges intézkedéseket már meg nem tehetette. A kocs ennek következtében a Fiume felé közlekedett és ott vesztegelt vonat vágányára került és a vonat hátulsó hat megrakott kocsiját teljesen összezúzta. A rakományokban is jelentékeny kárt tett

emberéletben azonban nem esett kár. A kocs sebessége megközelítette az óránkénti 200 kilométert.

Villamos kocsik karambolja.

Budapest, okt. 12. Ma reggel egy a Kálvin-téren áthaladó közuti villamos kocs összeütközött a Baross-utcából kijövő városi villamos kocsival. A közuti kocs ablakai mind betörték s az üvegszilánkok Vadász Ernő hivatalnokon sulyosabb sebet ejtettek.

SZÍNHÁZ.

Szintársulatunkról. Pesti lhász Lajos szintársulata a jövő hét folyamán költözködik utolsó nyári állomáshelyére Bajára. Pesti ugy a hatóságtól, mint pedig az ipartestülettől már megkapta az engedélyt. Így tehát alkalmas színházterem áll a társulat rendelkezésére, amelyben valószínűleg egészen a szabadkai szezon kezdetéig fog működni a szintársulat. Szolnokon a társulat most erősen készül *Cyrano de Bergerac* első előadására, a melyben a híres címszerepet *Könyves Tóth Jenő*, a társulat jelenlegi szerelmes színésze fogja alakítani.

SPORT.

Értesítés. Van szerencsém tudatni a tisztelt tagtársnőkkel, hogy a torna és vivási órák közös megállapodás szerint nem kedd, csütörtök és szombaton, hanem hétfő, szerda és pénteken d. u. 5—7 óráig lesznek megtartva a Sport Egyleti helyiségben (központi elemi iskola tornacsarnok). Dr. Biró Károlyné a női tornakör elnöknője s. k.

Irodalom.

Uj havi lap. Igazság cím alatt megjelent Zomborban egy politikai haviszemle, — melyet dr. Pataj Sándor zombori ügyvédő és jó tollu író szerkeszt és kiad. Dr. Pataj Sándor erősen republikánus tendenciájú cikkekben amellet tör lándzsát, hogy a függetlenségi párt a socialdemokratákkal összhangban működék és viszont a socialistákat megakarja nyerni a függetlenségi párt hazafias törekvéseinek. Ezen kívül radikális igazságügyi cikkek és szépirodalmi dolgok vannak az Igazságban. Szabad gondolkozás saját felfogás és magyaros zamat vonul végig a lap irányán, mely azonban a socialismus magasabb és nemesebb fogalmában csucsosodik ki, ugyszólván republikánus irányban. Irány eszméje az igazság ideálját megközelíteni és a gatz irtani. Az elsőhöz kitartás — a másodikhoz bátorság kell. Mindkét tulajdonsággal megvan áldva a szerkesztő s az első lap munkatársainak diszes névsora is elég reményt nyújt, hogy a haviszemlének jövője van. Egész évre 5 korona, egyes szám 40 fillér. A lap tetszetősen van kiállítva, mi Báics V. zombori nyomdászt dicséri.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A bor hatása. Dostár Albert zentai munkásember május 23 án alaposan leitta magát és az ez uton magába szedett nagy bátorsággal tüntetni akarva, egy nagy kést vett magához, amelylyel kiment az utcára és magakörül hadonázva vele mindenkit leszurással fenyegetett. Prikidánovics János nem rémült meg a fenyegetésektől és le akarta fegyve-

rezni a hősködő részegét, de szerencsétlenségére, mert mielőtt a kést kivehette volna kezéből, Doslár a hátába szurt vele. A sérült sulyosabb sebesülést szenvedett. A szabadkai törvényszék büntető tanácsa ma Szerdahelyi Sándor elnöklete alatt megtartott főtárgyaláson vádlottat sulyos testi sértés vétségében bűnösnek mondva ki, három havi fogház büntetésre ítélte.

Az asszony és az adóvégrehajtás. Mészáros Györgyné adai lakosnak hátralékos adója fejében mindenét lefoglalták s mivel ekkor sem akart fizetni: Vér Albert községi végrehajtó a lefoglalt ingóságokat elakarta szál- litani. A harcias asszony erre kést rántott és leszurással fenyegette, aki butoraihoz hozzá mer nyulni. A végrehajtó karhatalmat hozott, az asszonyt lefegyverezték és csak úgy lehetett az elszállítást eszközölni. A mai tárgyaláson Mészárosné hatóság elleni erőszak vétsége miatt három napi fogházra ítélték.

Nyilttér.*)

Néhány helyi lap téves értesülése alapján azt írta, hogy a minap hirtelen elhunyt Deutsch Lipótné halálát romlott kóser virsli által okozott mérgezés idézte elő.

Üzletem reputációja és a vevő közönség megnyugtatása érdekében szükségesnek tartom figyelmeztetni tisztelt vevőimet, hogy az én üzletemben mindennap egy ugyanazon ismert és a legnagyobb forgalmu cégtől származó legfrisebben előállított virsli és husneműek kaphatók.

Miután a boncolás is kétségen felül megállapította, hogy a fentjelzett esetben nem történt mérgezés, de az illető család által akkor vásárolt virsli különben sem került ki az én üzletemből, tiszta lelkiismerettel remélhetem, hogy a t. vevőim részéről eddig élvezett bizalomban továbbra is részesülni fogok.

Szabadka, 1904. október 12-én.

Sugár Manó

fűszer- és csemege kereskedő
(Rudits-utca).

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: **Dugovics Imre.** 41.

— Vitézek, elhatároztuk a Sztára Planina vojvodájával, hogy a szabadságharcot megkezdjük. A szabadságharcot vakmerő munkának kellett megelőznie, melyet csak egyetlen ember végezhetett el, s amelyről senkinek sem volt szabad tudnia. A Sztára Planina vojvodája, Rádin Bottunyanin ezt a munkát bevégezte. Most a közös munka kezdődik, melyben a vojvodák életével együtt valamennyitek élete kockára vettetik. Nem léha, vakmerő játék ez az élettel, hanem szent törekvés, hogy a bolgár szabadságért mindenk előtt áldozhassuk életünket. Aki ettől az áldozattól fél, haza mehet, mert ha itt marad, az édes otthont talán soha viszont nem látja. Ki az, aki meleg tüzhelyéhez akar visszatérni, a tél fagya elől, melyet kioltott vé- rünk, a lelkek heve sem bir felolvasztani?

És mikor Dol-ra nyugodt, szinte- len hangja elhallgatott, az összegyűlt hajdukok lelkeiből a lelkesedés hangja tört ki, s zúgott végig a völgyön, visszhangot keltve a hegyoldalakon.

— A bolgár szabadságért és Istenért meghalunk.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Az őszi szél elkapta a zugást, el a visszhangot, megsugta a lehulló leveleknek, a források cseppjeinek, a haldokló virányoknak. Mikor azután a zugás visszhangja is elült, ismét Dobra szólalt meg. A hangja emelkedettebb, csengőbb, érzelmmel telített volt.

— Zsenó, barjaktár, a harcot a junákok zugása megüzente. s az üzenetet a szél szárnyai vitték szerteszét. A Sztára Plánina vojvodája és én, Dobra vojvoda, téged bizunk meg, hogy a szabadság zászlóvivője légy. A Sztára Plánina vojvodája ugy akarja, hogy ez a dicsőség legyen büntetésed.

Nem is emberi hang felelt a vitézek csoportja közül a leány-vojvoda szavaira. Azután lekonyult fővel, megörbült derékkel lépett Zsenó, a barjaktár a két vojvoda elé. Lassan egyenesedett ki, mint aki küzd a valójára nehezede óriási teherrel. Lelkének e fájdalmas küzdése visszafojtotta a junákok lélekzését. Mikor azután kiegyenesedett, mikor föl-emelte fejét, arcának sápadtsága a tűz vörös fényében a halál vértelenségének tünt föl. Szemeiben csak a lángoló tűz tükröződött, mintha a halott nyitott szemére vetődtek volna a lángok fénysugarai. Kezeit lomhán emelte mellére. Jobb kezével durva vászoninge alá nyult. Minél közelebb csuszattatva szívéhez a kezét, annál élénkebb lett az arca, szemeinek lassan kitörő fénye annál inkább homályosította el a lángok tükröződő fénysugarait. Az arca megtelt vérrel. a szemei gyújtó tüzet szórta már. A következő pillanatban kirántotta kezét, s magasan lobogtatta a szabadságharc zászlóját, melyet a nappalok és az éjek minden pillanatában szívében hordott. És a körülötte állók ajkairól, mint ezerek imája tört a hűvös éjszakában a csillagos ég felé a kiáltás:

— Éljen a bolgár szabadság.
Mikor már a visszhang is elült, szólalt meg ismét Dobra, a leány vojvoda.

— Vitézek, ezt a zászlót nem szabad többet elrejtetni. Zsenó ott fog táborozni veletek a Vojna dombon. És ha távoznia kell közületek, Blagojő őrizi a zászlót. Most pedig halljátok meg a Sztára Plánina vojvodájának terveit.

— Vitézek, nem vagyunk ötvenen sem. A számunk kevés. Első teendők a pihenő hajdukok összetoborzása, hogy két hét múlva, mikor a Kösztendili pasa a szultán parancsára Szófiára tör, hogy megölje Pazvanót, együtt legyünk. Egyetlen győzelmet kell csak aratnunk, s a győzelem hírére ezerek csoportosulnak a szabadság zászlója alá. Husz junáknak kivételével oszoljatok szerte. Lyubán, Cvetkó, a tettek lesznek a zagorjai falvak, válasszatok magatok mellé férfiakat, hogy hamar végezhessétek a toborzást s még a héten a táborban legyetek. Zsenó, te a többiek között osztod föl az északi falvakat. Én magam Rabovóba megyek, hogy ottan is küldjek társainkhoz hírvivőket. Dobra a leányvojvoda a táborban marad.

— Blagojő, szólt most közbe a leányvojvoda. Neked én adom a parancsot.

De csak a szó volt parancs, a hang szeliden csengett, mint a szeretető. (Folyt. köv.)

8873/1904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város területén levő *utcai lámpáknak kö-lajjal való világítására folyó évi ok-tóber hó 20-án d. e. 10 órakor a gaz-dasági ügyosztály hivatalos helyiségé-ben nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.*

A bérleti idő tartama 1905 évi január 1-től 1907 évi december hó 31-ig terjedő 3 év.

Kikiáltási ár lámpánként évi 30 korona.

Óvadék 1000 korona.

Egyébb feltételek a gazdasági ügy osztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi októ-ber hó 9 én. **A városi tanács.**

Egy jó karban levő

Zongora

jutányos árban

azonnal eladó

esetleg bérbeadó.

Csim a kiadóban.

Átköltözés miatt

a raktáron levő

egyiptomi szivarok hüvelyek
mélyen leszállított árban
nagyban és kicsinyben eladatnak

Lőw Zsigmond

rövid- és szabókellékek üzletében

Farkas J. fűszerkereskedő üzletével szemben, fiakkerosok megálló helye.

Kertrendezés szezonja!

A nagybecsű közönség becses tudomására hozom, hogy a mai korszak igényeinek megfelelő pompás kivitelű

villák, udvari kertek

s nagyobb szabású

parkirozások

terv, rajz szerint méltányos árban készítek. Nemkülönb. élő és műkoszorusok, sír-eszközök

1 koronától feljebb

pompá: kivitelben, gyorsan és pontosan expediatnak.

Valamint különféle eszerép és virágzó növényeim, szép kereszties fenyőfáim ker-tek alakításához.

Vágó György,

kereskedelmi műkertész

Telepem dr. Purgly-féle kert, az új gyer-mek menhely átellenében van.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 5 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések fevértetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. - Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,

Gabonát,
Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,

Üzleti helyiséget
Nyaralót,
Birtokot,
Házat,

vagy a ki

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi a

„Bácsme gyei Napló“

kis hirdetési rovatát.

„Őszi rózsza 20.“ Miért nem vá-laszol? Nyug-tasson meg b. soraival kiadóba vagy cí-memre. Számtalanszor üdvözli * * * 571

Házvezetőnői, vagy más bizalmi ál-lást keres intelligens, reprezentáló, kellemes, finom modoru, tisztaság és rendszerető takarékos, jól főz, német nyelvet is jól bírja, egyedül álló, keresztény özvegy urinő. »Stefánia« Szeged, Szent-Miklós-utca 4. sz. I. emelet. 572

Azonnalra, esetleg november 1-ére e y fiatalabb kereskedő-segéd, ki a rőfő-, divat s rövidáru szakmá-ban teljesen gyakorolt, Grosz Adolfnál Kiskörösön felvétetik, ajánlatok kéretnek. 573

Hölgyeim! Intelligens, jó modoru fi-atalember oly urnő vagy ur ismeretségét keresi, aki nemes szíve sugallatát követve, hajlandó volna önálló-sításához egy szép jövőt ígérő vállalat megindításához 1000—1500 korona kölcsönt adni, mit részletekben visszafizetne. Szíves leveleket »Jósziv« jelige alatt Szeged, posterestante kér. 574

Varróleány egy fiatal ügyes, házhoz ajánlkozik. Cím a kiadó-hivatalban. 575

Izr. leány nevelőnői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 576

Ki akar eladni vagy venni könyvet, zeneművet, papírt, írószert, az men-„Antikvárium”-ba, Szabadka. a Gimnázium átellenében. Kölcsonkönyvtárának havi díja 30 kr. Képes levelező-lapoknak csak 1 kr. darabja az Antikváriumban. 576

Széchenyi tőren egy csinosan butoro-zott szoba azonnal kiadó Cím a kiadóba. 560

Mákdaráló egész jó karban azonnal eladó Cím a kiadóhiva-talban. 562

25 év óta fennálló rövid divattáru üzletem, előnyös feltételek mel-lett azonnal eladó. Blumberg, Nyiregy-háza. 563

Gazdaasszonyi, kulcsárnői állást keres egy jó csa-ládból való nő. Cím a kiadóban. 547

Önálló iparos, szerény igényű, pár yzer forinttal rendelkező vagy üzlet-tel bíró nőt nőül vesz. Leveleket »Szerény iparos 32051« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít 569

Butor kiárúsítás! ❀❀

Családi okok miatt a raktáron levő
saját műhelyemben készült

hálószoba, ebédlő, szalon-
garniturák és kárpitosáruk

minden elfogadható áron **eladatnak**

SIPOS KÁROLY BUTORÁRUHÁZA
SZABADKA.
Kazinczy-utca.

Magyarország legrégibb
bélyegző gyára
az első magy.
ruggyanta bélyegzőgyár
és véső intézet

BUDAPEST, VI. Váci-körut 17/B.
Jutányos ára!

Pontos kiszolgálás! Árjegyzék ingyen! Viszontelárusítók kerestetnek!

Hirdetéseket olcsón közlünk!